

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hónapra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 273. szám.

Csütörtök, november 29.

Nemzetiségi program.

Nagybecskerek, november 29.

A magyar közvéleményt most az a tartalmas program foglalkoztatja, melyet Andrassy Gyula gróf a nemzetiségi kérdésben adott. Annál nagyobb hatást fog tenni mindenfelé, mert világos és szabatos, félreértésekre alkalmas nem adó.

A feltétlen elismerés hangján kell megemlékeznünk arról a distinkciónál, a melyet Andrassy gróf a nemzetiségi lakosság és a nemzetiségi izgatók között tett. Épen mi, kik u. n. nemzetiségi vidéken lakunk, tudjuk legjobban, hogy ez a kettő nem jelent egyet. A népről tudjuk, hogy nincsenek olyan törekvései, amelyek a magyar államegység ellen fordulnának, ellenben vannak vezérek, akik másképp nem érvényesülhetnek, csak akkor, ha a békét megbontják és a békés lakosságot felbujtják, hogy ne engedelmessédjék se alispánnak, se szolgabirónak, se jegyzőnek, mert ezek magyarok, tehát ellenségei a szerbnek, romának, németnek.

Ezeknek a vezéreknek köszönjük azt, hogy minálunk egyáltalában létezik nemzetiségi kérdés, de mindenki, aki vegyes ajku vidéken lakik, tudja, hogy a kérdés a legtöbb helyen csak választások alkalmával lesz felvetve. Egynehány érvényesülni akaró ember felveti, de mikor látja, hogy a nép, amelyet félrevezetni akar, épen csak addig követi, míg a választás lezajlott, akkor ő is abbahagyja s ma hála istennek megállapíthatjuk, hogy például a mi megyei közéletünk egészen ment a nemzetiségi kérdésektől.

Mindazonáltal nem lehet tagadni, hogy amióta ismét nagyobb számmal kerültek nemzetiségi képviselők a magyar képviselőházba, akik ugyancsak tevékeny részt vesznek a vitákban s bár nézeteikhez a többi pártokból vagy az elfogulatlan közvéleményből senkisésem csatlakozik, mégis izgatják a közönséget.

Ezért volt szükséges, hogy Andrassy Gyula gróf a belügyminiszeri tárca tárgyalása alkalmával beleszóljon a vitába, az ő hatalmas elméjével megvilágítsa ezt az ép oly érdekes, mint fontos kérdést.

Rá kellett mutatni arra, hogy a nemzetiségi izgatók államellenes, közveszélyes politikát üznek, az állam és a magyar társadalom bizalmatlanságát keltik fel. Rá kellett mutatni arra, hogy a nemzetiségi törvény amint keletkezett, a magyar géniusz természetes szüleménye. „A magyar géniusz tényleg a szabadságot jelenti. Természetes hajlandóságunk az volt, hogy testvéri viszonyt folytassunk a nemzetiségekkel. Ezt a gondolatot rakták le az akkori nagy férfiak e törvényben. Az volt az őszinte akarat, hogy ezen az alapon alakuljon ki a viszony a nemzetiségekkel. Nem történt meg. S hogy a későbbi törvényhozás már letért erről az alapról, annak csakis az izgatók az okai“. S teljes joggal így kiáltott fel a magyar belügyminiszter:

„Önök ebben a bűnösök. Önök okozták azt, ha e törvényt nemsokára el fog kelleni törölni, mert a törvény bevezető sorait, alapszövegét negálják és tagadják. Önök maguk helyezkedtek más elvi alapra, mint a törvény, mert a törvényt azt mondja: politikai egységes nemzetet képez.

Önök mindig azt akarják, hogy külön politikai területet képezzen az oláhság, szerbség, tótság. Önök nem vetik magukat alá a törvény alaptételeinek, de követelik a részletek végrehajtását. Ennek következtében ébresztették fel Magyarországon azt a szellemet, amely ellen panaszkodnak. Önök nemcsak Magyarország határai belül élő fajrokonainak ártanak, hanem ártanak azoknak is, akik külső országokban, a határon kívül élnek.“

S bátran hivatkozhatott az idősb Andrassy Gyula nagy művére, ki az európai kabinetekben elsőnek törtélandzsát Szerbia és Románia függetlenségeért. S szemére vethette a mindenáron szerepelni

vágyóknak, hogy ők növelik nagygyá a románellenes és szerbellenes hangulatot Magyarországon.

Nagy államférfiu az, aki egy ily fontos és az egész országot érdeklő kérdésben ezzel a néhány szóval tudja kifejezni a minden magyar embert kielégítő politikáját: „Az én nemzetiségi politikámat egy mondatban tudom összegezni: szeretni, igazságosnak lenni a nemzetiségek tömegével, de kérlelhetetlen szigorral üldözni az izgatókat.“

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapon délután 2 órától este 10 óráig.

December 2. Tisztviselők szervezkedő ülése.
December 2. A keresztény nőegylet estélye.
December 4. Közegészségi biz. ülés.
December 10. Közigazgatási bizottsági ülés.
December 11. Tűzoltó-szövetség közgyűlése.
December 19. Tea-estély a kaszinóban.

— **Kitüntetett gör. kel. lelkész.** Létics György dr. gör. kel. szerb püspök Alexits Iván módosi lelkészt a vörös cingulussal tüntette ki.

— **A Ratzkovic-bizottság ülése.** A nagy-ikindai Ratzkovic-féle leánynevelő intézeti alapítvány bizottsága ma délelőtt ülést tartott, a melyen megvizsgálta az alapítvány zárszámadásait s azokat helyeseknek találta. A bizottság egyben 32 tanulóknak egyenkint 50 korona segélyt adományozott.

— **A gör. kel. szerb egyházmegyéből.** A temesvári gör. kel. szerb egyházmegye szentszéke tegnap Létics György dr. püspök elnöklése alatt ülést tartott, amelyen Jakszics Miletának szerbecsarnyai lelkészszé, Brankovics Sándornak szerbecsarnyai segédlelkészszé és Bartulov György diakonushnak nagyikindai segédlelkészszé történt megválasztását a szentszék helyben hagyta.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Esetek.

III.

A Ferenc-csatorna 1848. és 1849. évi és az után való futólagos megemlékezések és ezekben szerepelt férfiak.

Ott hagyta a fogát és mégis él.

Hogy a nexust azokkal, kikről meg akarok emlékezni megtaláljam és szíves olvasóimmal megértessem, vissza kell szállnom egészen az 1793-ik évig, amikor Kiss József kir. kincstári mérnök az általa tervezett és művezetése alatt létre is hozott Ferenc csatorna vállalatára részvénytársaságot alakított.

Ezen három millió forintba került csatorna 1802-ben nyílt meg a forgalomnak és felette fontos szolgálatot tett Bács- és a bánási vármegyék főleg gabona forgalmának.

Ha jól emlékszem, 1870-ben Türr István, ki rövidre reá ezen csatorna használatát az államtól, mint akkori tulajdonosától, magához váltotta, azt propagálta, hogy Aradától kiindulva, csatorna ásattassék a Ferenc-csatorna torkolatáig és evégből ide Nagybecskerekre is ellátogatott, a vármegye és a gazdasági egylet támogatását is keresve. Ezt csak azért említem, hogy valahol meg legyen egyszer írva, hogy hazánkban ezen nagy hírnévre szert tett, sok nagy eseménybe befolyt és közreműködött férfi, Türr István is járt valamikor itten, amikor is e sorok szerény írójának, mint a torontálmegyei gazdasági egylet akkori titkárárt is lakásában, az egyleti elnök, gróf

Bethlen József alispán társaságában, becses látogatásával szerencsésülte.

Kiss József mérnöknek három gyermeke ide került. Egyik leánya, Jozefin Tichy Károly itteni ügyvédnek lett neje. Saját lakóházuk a mostani Jarmatzky féle volt. Az 1850-es évek elején költöztek el innen Pestre. Fivére, Tichy János városi tanácsnok, majd városbíró, felette komoly, puritán jellemű, tanult ember volt.

Tichy Károly 1848/9-ben a rögtönítélő vész-bíróság tagja volt; mint ilyen akkori bírótársával, Sperlagh Ferencel, Kosztolányi Györggyel, Gesztessy Jánossal, Seunig Lajossal, valamennyi tekintélyes ügyvéd, el volt zárva. Ezen bíróság elnöke Varga Ferenc, felejtethetlen öreg barátom volt; később, 1849-ben vármegyénk alispánja lett. A szabadságharc után Angliába, majd Amerikába vándorolt és Lyon városában, Jowa államban megtelepült, ott családot alapított. 1902. április 5-ikén nejeének és hat leány és egy fiu, mind már felnőtt és családos gyermekének hátrahagyásával 54 éves önkéntes számkivetés után 85 éves korában meghalt. Akkoráig e lap olvasói sok általam közlésre kiadott és kézírásban megörzött levelét olvashatták. A volt vészbírák fog-sága eleinte a helybeli piarista zárdaépületben kezdődött. Ez itt felette kedélyesen folyt le, mert városunk tekintélyes polgárai ki s be jártak hozzájuk társalogni. Ugy emlékszem, hogy ezen állapot egy akkori Piatzhauptmann elnevező jóságának volt köszönhető. Legalább így beszéltek akkor erről. Nevezettek azután hadbíróvági itéletből kifolyólag Josefstadba kerültek várfogságba, hol néhány évet eltöltöttek, 1854-ig, amikor is a császár házasságkötése alkalmából kegyelem útján kiszabadultak.

Tichy Károly szelött 4—5 évvel halt el 90 évet meghaladott életkorban Nagyváradon, neje szül. Kiss Jozefa jóval előbb.

Néhai Kiss József két fia idekerült, az idősebbik Gyula itt urbéri földet vásárolt, ezekkel olyan gazdálkodást folytatott, amilyen épen az ő felesége tetszett, néha-néha, de nem nagyon gyakran, szép fekete háts lován oda ki is lovagolt, egyebekben csinosan szeretett öltözködni, még inkább szerette ezt felesége, ki Nehrer eperjesi patikárus leánya, egy csinos Róza nevű gyermektelentl maradt menyecske volt. Tulajdon és általa megépített háza az volt, amelyik mostani törvény-széki elnökünk Zsiross Lajos kuriai bírós.

Kiss Gyula ifjabbik fivére Manó, volt 1848—49-ben honvéd, fölvitte a főhadnagyságig. Vig, különösen énekelni szerető fiatalember volt, hogy előbb milyen élethivatása volt, vagy hogy ilyenje később lett volna, nem tudom, de annyira emlékezem, hogy jóval utána agglegény korában megnősült, de ebből egymagából mindenkinek még nem lehet megélni.

Emlégettek is, de ha jól emlékszem, Vas Gereben meg is írta azt, hogy a vén, de vitész huszármester mit mondott, mikor 1849. április 6-án, nagypásteken, az isaszegi csata alkalmával Klapka György és Jellasiak a maguk esztét, megtehetségét, seregeik pedig vitészségüket összemérték, mielőtt a vasas németnek nekirontott volna a huszárság, azt mondta az ebben a foglalkozásban megöszült őrmester: „Na te öreg Isten, ne segítsd se az ellenséget, se minket, hanem tölj le arra a dombra ott ni és nézzed, meg teljék benne örömed, hogy mit fogunk mi tenni a némettel.“ Meg is tettek mindent, ami a szent haza iránt érzett szeretettől föltüzelt vitészségtől

— **Estély Karátsonyi Jenő grófnál.** Karátsonyi Jenő gróf v. b. t. t. és neje, szül. Andrássy grófnő — mint fővárosi levelezőnk jelenti — Andrássy Gyula gróf lovasszobra leleplezési ünnepélyének előestéjén budapest-krisztinai palotájukban estélyt adnak. Az estélyen részt fog venni a királyi ház részéről József főherceg és neje, Augustia főhercegnő, továbbá Gizella és Klótild főhercegnők. Hír szerint az estélyre hivatalosak a magyar kormány tagjain kívül a Budapesten időző közös miniszterek, a magyar államtitkárok, az udvar Budapesten időző méltóságai, a delegáció tagjai, továbbá az osztrák delegáció tagjai, a főrendiház és a képviselőház elnökei és alelnökei, a püspöki kar, a székesfőváros főpolgármestere, polgármestere, főkapitánya, valamint a budapesti hadtestparancsnok és a főbb katonai méltóságok.

— **A karácsonyi vásár.** A helyi magyar védőegyesület női szakosztálya a szakkörök véleménye alapján helyi ipari termékekből, továbbá oly magyar gyári ipari termékekből rendez kiállítást, melyeket a helyi kereskedelem közvetíti a vevőközönségnek. A helyi iparosok, kik csak kevéssé jelennek meg, tekintettel arra, hogy termelvényeik alkalmasak arra, hogy ajándéktárgyat képeznek-e vagy nem — kiállíthatnak. A város, a hozzá intézett kérelem alapján, a kiállítás üdvös voltát méltányolván, az e célra rendelkezésre álló kiállítási alaphoz 200 koronát adott a kiállítás céljainak előmozdítására. A kiállítás december hó 8-án nyílik és 13-án zárul. Azért felhívjuk iparosainkat és kereskedőinket, hogy előre jelentkezzenek, legalább is december hó 4-ig, hogy tárgyaik elhelyezéséről idő legyen gondoskodni. A meguyítás napjának délelőttjén és a záró nap délutánján 40 fillér belépő lesz, hogy az így befolyó összegből a felmerülő kiadások fedezhetőek legyenek, esetleg a megmaradó összeg a helyi M. V. E. céljaira fog kamatozás végett takarékpénztárba helyeztetni.

A karácsonyi kiállításra jelentkeztek a következő kereskedők és iparosok: Grünbaum Vilmos cég: a nagybecskereki szőnyeggyár csomózott szőnyegei, torontáli és más hazai szőttek; Özv. Guttmann Jakabné: kézzel csomózott szőnyegok; Lang Károly szőttek ruháza, honi szőttek; Perger Rezső: honi divatickek; Mangold Herman cég: hazai papírneműk; Scheider János cég: papírdobozárak, honi papírneműk; Kónya Ferenc: diszes papucsek hölgyek és gyermekek számára és kórházi használatra; Kugler cég: kötő szövészetű árak; Pleitz Fer. Pál: meghívók, vizitkártyák, étrendi (menü) lapok, plakátok stb.; Seprősi Valter cég: cimispók, étlapok, meghívók, vizitkártyák, plakátok stb. — Kérjük kereskedőinket és iparosainkat, hogy a kiállítási szándékukat a kiállítás útjában, Streitman Antal tanárnál mielőbb bejelentésük.

— **Temesvár és a harmadik egyetem.** Temesvárról jelentik, hogy a város közgyűlése tegnap egyhangu határozattal állást foglalt a harmadik

képelt, most is, meg minden más alkalommal. Az Ég ádó kegyessége fényeskedjék a java részt már rég elköltözt vitézek felett, óvja meg azok utódait, a magyar nemzetet és adja, hogy ez mindenkor méltó és érdemes legyen olyan elődökre, mint a milyenek a most haza hozott Rákóczi és Thökölyek, valamint az 1848/9-ik évi szabadságharc hadvezérek és azok vitéz harcosai voltak.

Olyan kemény és diadalmasan megvívott csata volt az isaszegi megelőző Tarczal melletti is 1849. január 22. és 23-án, amelyben Klapka György és gróf Schlick osztrák tábornok seregei állottak egymással szemben. A viaskodás első napján Kiss Manó összes felső fogait egy baloldaltól arcán behatolt puskalövés kivitte és a golyó egyik zápfogában megakadt.

A lösebb helyét később szép koronfekte szakál tette láthatatlanná, de a foghijjasságot mint hadi diadaljelt Móni bácsi nem tüntette el műfogssorral.

A zápfogban megakadt puskagolyót aranykarikába foglaltatta, abba a Tarczal nevet, meg az ütközet napját belevésztette és óraláncán viselte, meddig, biz' én nem tudom; azt sem tudom, milyen mértékű fantáziát kellett ahhoz, hogy a puskagolyónak a zápfog alakjától nyert benyomása mennyire hasonlított egy halál fő alakjához, csak azt tudom, hogy mindazok, kik azt akkor látták, magammal együtt, halálót láttak benne.

Azon mondas, hogy Kiss Móni a leg-ritkább vitézek egyike, mert a tarczal csatában ott hagyta a fogát, de mégis él, általános volt.

Jó Kiss Móni bátyám, vegyed jó néven a rólad való kegyeletes megemlékezést.

Menczer Lipót.

egyetemnek Temesvárról való felállítására érdekében s kimondták, hogy ebben az értelemben a közoktatási miniszterhez felterjesztést intéznek.

— **Tea-estély a kaszinóban.** A kaszinótársulat tea-estélyeinek sorozatát tegnap este kezdték meg. Szépszámu társaság gyűlt össze a barátságos termekben, mely szívesen hallgatta a cigány szép nótáit s kedélyesen elbeszélgetett éjfélig. Tánc ezuttal még nem volt, de remélhető, hogy később, mikor a közönség jobban megszokja a kaszinó-estélyeket, a fiatalság is megtalálja a maga mulatságát. A hölgyek névsora a következők:

Ambrózy Lászlóné, Ambrózy Margit, Beller Antoinette, dr. Brájer Lajosné, Brauer Vali (Oldenburg), Burget Józsefné, Burget Rózsa és Viola, Gödl Károlyné, dr. Haidegger Lajosné, Haidegger Valéria, Haidegger Ödönne, Hausner Achillesné, Kokits A. F.-né, Nagy Sándorné, Oldal Antalné, Popovics P. Szilárdné, Schnell Alfrédné, Strusz Szerafinné, Vogel Tiborné.

— **Táncmesterek tanfolyama.** A „Táncmesterek Országos Egyesülete” december hó 16-án nyitja meg a magasabb táncművészeti tanfolyamát, melyre az egyesület fölkéri mindazon táncitanítókat, kiknek oklevelük van és a m. kir. belügyminiszter ur 25797/1906 számú rendeletének meg tudnak felelni, hogy jelentkezzenek Saphir M. Inre egyesületi elnöknel Budapest, VII., Erzsébet körút 27. vagy Gubok Rezső egyesületi titkárnál Kispeszt, Fő-utca 51. sz.

— **Furcsa vásár.** A keddi betelivásáron történt. Két erdélyi olah ember Dávid Simon és Béla Vazul bádögdezsákat adtak el a vásáron. Kisköhelyükhöz odajött a többek között Szauer Alajos helybeli cipész is s egy dézsát felkapva, azt mondta az oláhoknak, hogy itt lakik a közelben, hazaviszi a dézsát, megmutatja a feleségnek s ha annak is megtetszik, visszajön és megfeti az árát. Az oláhok ebbe persze nem akartak beleegyezni, hiszen sohasem látták a susztert. Ez azonban nem sokat teketőrizott, hanem egy őrizetlen pillanatban egyszerűen elvitte a dézsát. Már a vásártér elején járt, a mikor a románok észrevették, hogy hiányzik a dézsa. Nosza megindult a hajszá a suszter után s szerencsésen el is fogták. Elvették tőle a dézsát és egy pár vésővel a cipőt, amely a karján lógott. A suszterből így egyszerre károsult lett s most a suszter üldözte a románokat a cipői miatt. A hercehurcának a csendőrség vetett véget azzal, hogy valamennyiüket feljelentette.

— **Betörés egy órászületbe.** Kutsera Vencel aradai-utcai órászületében a minap este, amikor a tulajdonos rövid időre eltávozott, két suhanc tört be s dézsmálni kezdte az órákat. Időközben a tulajdonos visszatért s az egyik fiú, Molnár Pál, aki az utcán őrt állott, a közelgő órástól annyira megijedt, hogy nem is szólt a boltban működő cinkosának, Megyeri Pálnak, hanem egyszerűen elfutott. Kutsera aztán legalább a másik tolvajt akarta megcsipni, de valahogy az is megszökött. Feljelentésére azután a csendőrség elfogta a fiatal betörőket, akik az órákat időközben potom pénzért elhordták.

— **Iskolában.** — Tanító: Ki volt Kolumbusz? Tanuló: Aki a tojást hozta Amerikából Európába.

— **Házasság-szédőlgő.** Ezelőtt nyolc-tíz nappal történt, hogy ifj. Rittinger József temesvári fővárosi főbíró Széna-téri lakásáról eselédje Bartucz Proská megszökött és mintegy hétszáz korona értékű arany és ékszert, meg rubaneműt magával vitt. A leány, mint most kiderült, egy csaló biztatására követte el a lopást. Baranyi Péter kizombori, nős, családos kocsis a gonosz lelki ember, aki eljegyezte magát a leánnyal Kisteleken, majd Temesvárra jött vele és itt rávette, hogy Rittingeréket lopja meg. A szökés után pár napig voltak együtt, mert Baranyi a lopott holmit magához véve megszökött a leánnyal, aki önként jelentkezett a kistéleki csendőrségben. Tegnapelőtt délután aztán horogra került Baranyi is, akit ugyancsak Kisteleken felismertek és elfogták.

A Dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller) igazán, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 37 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuszál stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hánychafolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménynyel alkalmazott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegekben a 80 fillér, 1 korona 40 fillér és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Irodalom.

* **Egészségnaptár.** A dr. Marton Sándor szerkesztette Egészségnaptár V. évfolyama most hagyta el a sajtót. Eltekintve a cimos kiállításról és olcsó ártól (a könyv ára csak egy korona), a jelen kiadás is rendkívül tanulságos tartalma által tűnik ki. Igaz emberszeretettől és a jó ügy iránti lelkesedéstől áthatva, kiváló szaktekin-télyeinknek egész sora támogatta a főszerkesztőt eme érdemes munkájának megalkotásában. E könyv országos terjesztését Lampe Róbert (Wodianer utóda) cég Budapest vette át. Bolti ára 1 korona és minden könyvkereskedésben kapható.

* **A „Zenélő Magyarország” zongora és hegedű zeneműfolyóirat** ma megjelent 323. füzeté a következő értékes zeneműajánlatokat tartalmazza: I. Révfy Károly „Még kérdeztem a szívemet, tudna-e még szeretni,” szövegű hangulatos magyar nótáját. II. Jellov John W. „A fakir betét dal, Molnár Gyula és Sztójánovits Jenő a „Papa leánya” a Népszínházban nagy sikerrel előadott bohózatából. III. Lanyi Ernő op. 156 „Capriccio” című legújabb dalamos zongoraművét. E pompás zeneműfolyóiratot, melynek minden egyes száma szakavatott megválasztással minden zenei válfajt felölel s meghozza mindenkinek a maga ízléséhez megfelelő zenei ujdonságot — mint ilyet — minden zongorázó figyelmébe ajánlunk. Havonta két füzet, negyedévben 6 füzet 3 korona előfizetésért. Egyes füzet és mutatványszám ára 1 korona. Előfizethetni a most folyó IV. évfolyadra, valamint az előző évfolyadokra is és kimerítő árjegyzéket az eddig megjelent 322 füzetéről ingyen és bérmentve kapni a „Zenélő Magyarország” (Klöckner Ede) zeneműkiadóvatalában Budapest, VIII. József-körút 20.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnöklésével tartott ülésén folytatta a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalását.

Az elnök tíz órakor megnyitja az ülést. Az elnöki előterjesztések és a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után át-ter a Ház a kereskedelmi tárca költségvetésének folytatolagos tárgyalására.

A mai vitában először Sziklay Ottó szólal föl, aki elismerését fejezi ki a kereskedelmi miniszter gazdag programja fölött s kijelenti, hogy teljes bizalommal viseltetik iránta. Felszólalásában főleg a vasuti dolgokkal foglalkozik s kívánatosnak tartaná, ha az ország nyugati megyéi szorosabb vasuti összeköttetésbe jutnának Budapesttel. A költségvetést megszavazza.

Pető Sándor beszél ezután s a sztrájk törvény ellen szól. Nem helyesli a kormány tervét ez irányban, mert nincs szükség kivételes törvényekre. A jogos határok túllépése ellen elégséges megtorló intézkedés van a már meglevő törvényekben s a tervbe vett sztrájk törvényt gyűlöletes, kivételes törvénynek fogják a munkások tekinteni, amely majd csak fokozni fogja a békétlenséget.

Bernáth István szükségesnek tartja a sztrájk törvényt a munkások terrorizmusa miatt, amely szerinte az utóbbi időben olyan mérveket öltött, hogy mulhatlanul szükség van megfelelő orvoslásra. Szól azután arról, hogy a kormány hasson oda, hogy a hadsereg a magyar ipart ne hagyja számításán kívül s részesítse a magyar iparosokat az osztrákkal megfelelő megrendelésekben. A költségvetést megszavazza.

Most öt perc szünet következett.

Szünet után Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter reflektál röviden a felszólalásokra s hangoztatja, hogy a kormány a vasuti összeköttetések dolgában igyekezni fog az állapotokat javítani. A magyar iparnak a hadsereg részéről való figyelembe vétele iránt szintén igyekezett megtenni mindent.

A miniszter után Sztérenyi József államtitkár szólal föl, hogy részletesen kimutassa azokat az intézkedéseket, amelyeket a kormány tett a magyar ipar érdekében. Így kijelenti, hogy a kormány megállapo-

dásra jutott az iránt, hogy a hadsereg a magyar ipart a kvóta arányában részeltesse megrendelésekben és szállításokban. Az államtitkár fel is olvasta az erre vonatkozó megállapodásnak ezt a pontját, amely igazolja, hogy a kormány tényleg biztosította a hadseregi szállításokat a kvóta arányában. Ezután Petővel polemizál az államtitkár az azt fejtegeti, hogy a sztrájk törvény nem kivételes, rendkívüli intézkedéseket tartalmaz, hanem csak helyes rendszerbe foglalja a munka szabályozását. A terrorizmus ellen minden jogállamban védekezni kell és a jelenlegi viszály és zűrzavaros állapotok rendezése szükséges, mert az eddigi törvények az újabb korban előállott viszonyokkal nem számolhatván, megfelelő helyes intézkedéseket nem tartalmaznak. Így tehát szükség van megfelelő törvényre, hogy a munkaviszonyokat a mai kor szellemének megfelelően szabályozzák nemcsak a munkaadók, de a munkások érdekében is.

Zachariás János helyesli a kereskedelmi miniszter munkaprogramját és a költségvetést megszavazza.

Szmrecsányi kéri, hogy beszédét holnap mondassa el.

A Ház ehhez hozzájárul és ezzel az ülés véget ért.

Vilmos császár a birodalmi kancellárnál.

Budapest, nov. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből jelentik, Vilmos császár tegnap újra ebédnél volt Bülow herceg birodalmi kancellárnál. E látogatásnak még azért is tulajdonítanak fontosságot, mert a gyarmatügyi vitában ma Bülow nagy beszédet mondott, amelynek lényegét átlátólag a császár inszinuálta volna.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, nov. 29. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsből sürgönyzik: A kiegyezési kérdések megvitatására kiküldött szakbizottságok valószínűleg még e hét végén, vagy legkésőbb a jövő hét elején fognak újra összeülni. Mint informált körökből hírlik, a tárgyalások már meglehetősen előrehaladott stádiumban vannak. A kereskedelmiügyi miniszteriumok körébe tartozó kérdések majdnem kivétel nélkül elvi jelentőségűek, a melyekre nézve közvetlenül a kormányoknak kell határozniuk. E kérdések hír szerint már tisztázva is vannak. A pénzügyi kérdésekben még számos differencia forog fenn és ezeknek a megoldása vagy közelebb hozatala lesz a szakbizottságok legelső munkája. Mértékadó magyar körökben általában megvannak elégedve a tárgyalások eddigi eredményével. Már maga az a körülmény, hogy a vita eddigi folyamában is sok olyan lényeges kérdésben történtek közlekedések, amelyek eddig a legfogósabbak közé tartoztak — igazolja, hogy megvan a komoly akarat mindent felre-tenni, ami a kiegyezési kérdésekben már évek óta folytonos surlódásokra adott alkalmat a két állam között. Ugy magyar, mint osztrák részről őszintén kívánják, hogy végre tiszta bor kerüljön a poharakba és a kiegyezési kérdések úgy szabályoztassanak, hogy a szenvedélyes politikai és közjogi harcok légkörébe többé bele ne vonhatóak legyenek. Az a törekvés merült tehát fel, hogy a két ország közötti gazdasági viszony biztos alapokra és hosszabb időre fektetendő le és hogy ez alapos megoldás az összes függő kérdések mindkét fél megelégedésére végkép rendeztessenek.

Mindamélt optimisztikus az a fel-fogás, mintha a kiegyezési kérdések még a folyó esztendőben megoldást nyerhetnének. Még azt sem tartják kizártnak, hogy a kiegyezési tárgyalások eredménye csak akkor lesz közhírré téve, ha a magyar kormány — mely feladatává tette a korona és nemzet közötti összhang állandósítását — a katonai kérdéseket is megoldotta.

Tittoni és Aehrenthal találkozása.

Budapest, nov. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, diplomáciai körökben megcáfolják azt a hírt, mintha Aehrenthal báró osztrák-magyar és Tittoni olasz külügyminiszterek között legközelebb találkozás történne. A két államférfi belátható időn belül ugyan értekezni fog egymással, de ez időpont megállapítása most legalább is még korai. Csak a delegációk befejezésével és a jelenlegi szabadságon levő Avarna herceg, olasz nagykövet visszatérése után lehet majd e kérdéssel komolyan foglalkozni.

Felrobbant gyár.

Budapest, november 29. (A „Torontál” eredeti táv.) Dortmundból óriási szerencsétlenséget sürgönyöznek. Az ottani robbanószer gyárban ugyanis tegnap este tűz ütött ki, aminek következtében a gyár mindenestül levegőbe röppött. A robbanás következtében sok száz munkás elpusztult.

Az orosz események.

Budapest, november 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról jelentik: Sedelnikov volt dumakövet nem jelent meg a vizsgálóbíró előtt a wiborgi manifestum aláírása tárgyában. Felhívását azzal indokolta, hogy a felhívást aláírta ugyan, de nem terjesztette s az orosz bíróságokat nem tartja illetékeseknek arra, hogy egy finnországi politikai cselekmény miatt az orosz törvények alapján elítélhető legyen.

Budapest, november 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról sürgönyzik: Az orosz munkásbizottság elnökét, dr. Akszentjov bölcsész tudort Tobolskba száműzték. Neje Tumarkina, aki szintén a filozofia doktora, most arra kérte a fogházfelügyelőséget, hogy férjét Szibériába követhesse.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1906 november 29.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzése.

Buza	Kilos	100 kilogr. ára		Kilos	100 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki	75	—	—	79	14.95	15.35
Pestvidéki	74	—	—	78	14.4	14.85
Bánsági	75	14.05	14.30	79	—	—
Bácskai	74	—	—	78	14.80	15.10
Szerbiai	76	—	—	79	—	—
Egyéb gabonaneműek				100 kilogr. ára		
					kor-tól	kor-ig
Rozs	elsőrendű	—	—	—	12.70	12.80
	középmínőségű	—	—	—	12.50	12.70
Árpa	takarmanjárú I. r.	—	—	—	12.70	13.—
	másodrendű	—	—	—	12.50	12.70
Köles	—	—	—	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	—	—	14.20	14.60
	középmínőségű	—	—	—	13.90	14.10
Tengeri	belföldi új	—	—	—	9.20	9.60
	román vagy bolgár	—	—	—	—	—
	cinquantin	—	—	—	—	—
Repcse	káposzta	—	—	—	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, november 29. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1907.) . . . 14.92—
 Buza (okt. 1907.) . . . 15.56—
 Rozs (áprilisra 1907.) . . . 13.28—
 Zab (áprilisra 1907.) . . . 15.16—
 Tengeri (májusra 1907.) . . . 10.44—

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Az anyós. A szegedi ítélőtábla tegnap tárgyalta Divék y Kristóf, a hitvesgyilkos betűszedő bűnpörét, aki anyósát tudvalevőleg olyan súlyosan bántalmazta, hogy ezért a bíróság elé került. Divék y 1904 ben Módoson volt alkalmazásban s itt megismerkedett Zimmermann Stefániával, akit nőül is vett. Az ifjú pár az asszony édesanyjával, özv. Zimmermann Józsefnével közös háztartásban élt s ez a körülmény egész családi életükre végzetes befolyással volt. Már az esküvő napján is egyrészt Divék y és anyósa között, másrészt Divék y és sógorője között differenciák támadtak, amelyek az idők folyamán csak súlyosbodtak. Amikor a családi perpatvarokban később Divék y neje is mindég az édesanyja és testvére

pártját fogta, a szakadás teljes lett. Divék y eltávozott Módosról, időnként azonban visszatért néhány napra s ilyenkor a régi viszálykodás mindig megújult. Így történt ez július 3-án is, amikor a szövítésből kifolyólag tetlegességekre is került a sor s Divék y ez alkalommal anyósát úgy megütötte, hogy a 49 éves asszony hanyatt vágódott és a jobb karját ketté törte. A nagybecskereki kir. törvényszék akkor október 11-iki tárgyalásán 2 havi fogházra ítélte el a vádlottat, aki az ítéletet megfellebbezte. Mint most lapunknak Szegedről írják, a szegedi kir. ítélőtábla tegnap tartott ülésében Divék y büntetését 3 havi fogházra emelte fel.

§ Egy darab köört hathavi fogház. Govrilov Milos mokrini cipésmester egy ökönyi nagyságú követ tört le a zsidótemető egyik síremlékéről. Erre a kődarabra üzletében volt szüksége cipőtalpcsiszolásra. A temetőcsőz észrevette a sírkölopást s Govrilovot följelentette. A nagyikindai törvényszék hathónapi fogházra ítélte a cipészt. A szegedi kir. ítélőtábla, ahova az ügy felebbezés folytán került, helybenhagyó ítéletet hozott.

A praktikus orvosok

Által tett kísérletek igazolják, hogy a csukamájolaj a Scott-féle Emulsio formájában sokkal hatásosabb, mint közönséges állapotában. Egy ismert klinikán folytatott kezelés bebizonyította, hogy csukamájolaj eredeti közönséges állapotában véve saját súlyának 4-szeresével emelte a szervezet zsírtartalmát, míg a Scott-féle Emulsio formájában véve, az abban tartalmazott ugyanily mennyiségű csukamájolaj súlyának 7-szeresével túlháladta amazét. Gyermeknek, sőt válogatás, kényes betegek is állandóan minden undor nélkül és anélkül, hogy a legcsekélyebb szervezet zavartól kellene tartaniok, vehetik a Scott-féle Emulsio-t.

A Scott-féle Emulsio valószínűleg a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerész”
 BUDAPEST, IV., VÁCIUTCA 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 f.

Kapható minden gyógyszerárban.

(93—84.33)

Nyíltér.*)

Karácsonykor megjelenik!

FORRADALOM

— SZOCIÁLIS REGÉNY. —
 IRTA: SOMFAI JÁNOS.

Megrendelhető Nagybecskerekben a kiadónál: PLEITZ FER. PÁL könyvnyomdai műintézetében. A husz ives díszes kiállítású könyv megrendelési ára bérmentes küldéssel 4 korona. Bolti ára 5 korona lesz.
 (1022—x.16)

*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1906 október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
 Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagyikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 p.
 Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 ó.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
 Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.
 Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányú vonal) délután 12 óra 20 perc.

Ujdonság! Ujdonság!

WEINBERG R. K. cégnél
Nagybecskerek, Hunyady-utca.

Mindennemű sár- és hócipő javítások elfogadtatnak. — Amerikai szisztéma szerint. A legjobb minőségű **férfi-, női- és gyermek télicipők és csizmák** nagy választékban.

Amerikai cipő-különlegességek. Nemes reggeli cipő minden szímben.

443—50.38

RÁMPÁS

Vörös literje 30 krajcár
Fehér literje 32 krajcár

Dr. Brájjer Lajos
szüllejéből.

Kapható Zápolya-utca 1. sz.
960—x.35

Két
butorozott szoba
kiadó
Deák Ferenc-utca 7. sz. a.
(1014—x 98)

6939. kig. szám 1906.

1068—2.1

Pályázati hirdetés.

Csenta községben üresedésbe jött községi segédjegyzői állásra pályázatot nyitok. A segédjegyző fizetése 1000 korona és 2 öl tűzifa.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kérvényüket, minősítésüket és eddigi szolgálataikat igazoló okmányaikat hozzám folyó évi december hó 17-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezett kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A szerb nyelvnek legalább szóban való birását szükségesnek tartom.

A választás határidejét a kérvények beérkezése után fogom kitűzni.

Antalfalván, 1906. évi november hó 26-án.

Zsíros Imre,
főszolgabíró.

Nyomdász-tanuló

Jó családból

azonnal felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(853—x 55)

Eladó
tenyészbikák.

A Rudnai gazdaságban 10 darab 2—3—4 éves tiszta vérű magyar fajta fehér
tenyészbika eladó.

Megkeresések a gazdasági intézőséghez
RUDNA
Torontálmegye intézőndök.
(1069—6.2)

Szeged—nagykikinda—nagybecskereki egyesült h. é. vasut.

Érvényes: 1906. évi október hó 1-étől.

Oda										Szeged—Karlova—Nagybecskerek.										Vissza									
Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Motorkocsi menetek			146.			Motorkocsi menetek			V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Vissza												
I—III.	I—III.	I—III.	I—III.	4708	4710	4716	4707	4709	4715	4713	4705	4703	4701	I—III.	I—III.	I—III.	I—III.	I—III.	I—III.										
645	1010	940	—	225	—	830	ind.	Budapest ny. p. u. (136)	—	—	—	—	—	115	—	630	—	715	—										
1049	1230	1123	—	432	—	1204	ind.	Kecskemét (136)	—	—	—	—	—	1121	—	435	821	408	—										
1049	1230	1146	—	451	—	1243	ind.	Kis-Kun-Félegyháza (136)	—	—	—	—	—	1054	—	420	777	328	—										
—	—	1115	—	559	—	820	ind.	Szeged-Rókus (145)	—	256	627	1030	—	—	—	345	—	242	—										
155	1251	—	332	510	951	604	ind.	Szeged (136 145)	—	714	1242	549	915	—	255	1232	—	—	—										
158	1256	—	337	515	955	608	ind.	Uj-Szeged	—	710	1238	544	911	—	251	1225	—	—	—										
203	103	—	344	523	1002	616	érk.	Szöreg (136)	—	700	1232	535	901	—	243	1220	—	—	—										
213	105	—	347	524	1003	617	ind.	Szöreg	—	659	1231	532	854	—	241	1219	—	—	—										
218	114	—	357	532	1009	624	ind.	*Ó- és Uj-Szt.-Iván	—	652	1225	525	845	—	233	1211	—	—	—										
227	119	—	403	537	1014	629	↑	*Vedresháza 3. sz. őrház (f. m. h.)	—	646	1220	520	836	—	228	1205	—	—	—										
234	127	—	412	545	1020	636	↑	*Gyála	—	639	1214	513	829	—	221	1157	—	—	—										
243	135	—	425	552	1026	643	↑	Szerb-Keresztur	—	632	1208	507	820	—	213	1149	—	—	—										
253	145	—	436	559	1035	653	↑	*Kupuszina (r. h.)	—	621	1158	456	808	—	203	1133	—	—	—										
312	202	—	501	619	1051	710	↑	Törökkanizsa	—	612	1150	447	759	—	155	1130	—	—	—										
321	216	—	518	634	1104	724	↑	Szanád	—	550	1129	425	733	—	132	1110	—	—	—										
—	—	—	529	—	1112	733	↑	Csóka	—	540	1120	416	721	—	121	1059	—	—	—										
322	225	—	544	644	—	734	ind.	Csóka	—	539	—	415	711	—	120	1057	—	—	—										
335	238	—	600	357	—	751	↑	Tisza-Szt.-Miklós	—	527	—	403	657	—	107	1044	—	—	—										
349	252	—	624	711	—	807	↑	Pádé	—	512	—	348	639	—	1252	1029	—	—	—										
403	306	—	640	725	—	822	↑	*Esztermajor	—	457	—	333	616	—	1236	1013	—	—	—										
415	319	—	700	737	—	834	↑	Bocsár	—	446	—	321	602	—	1225	1001	—	—	—										
425	329	—	711	747	—	844	érk.	Karlova	—	435	—	308	549	—	1213	949	—	—	—										
V.v. 4712	—	—	—	—	—	—	érk.	Nagykikinda (147)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—										
610	409	—	1031	870	—	554	ind.	Nagykikinda (147)	—	350	—	280	350	—	1110	1091	—	—	—										
350	220	713	—	657	—	—	ind.	Karlova (147)	—	—	—	409	—	841	1109	1081	—	—	—										
444	344	757	—	755	—	—	ind.	Beodra	—	—	—	253	—	754	1158	923	—	—	—										
455	354	807	—	804	—	—	↑	*Vincezeér	—	—	—	245	—	745	1149	913	—	—	—										
505	404	817	—	812	—	—	↑	Török-Becse-Aracs	—	—	—	236	—	735	1139	901	—	—	—										
550	425	840	—	843	—	—	↑	Kumán	—	—	—	215	—	715	1119	838	—	—	—										
610	443	858	—	901	—	—	↑	Melencze	—	—	—	148	—	657	1101	754	—	—	—										
639	502	917	—	916	—	—	↑	Elemér	—	—	—	134	—	643	1047	736	—	—	—										
701	518	933	—	932	—	—	↑	Nagybecskerek	—	—	—	116	—	622	1026	708	—	—	—										
718	533	948	—	947	—	—	↑	Pancsova	—	—	—	100	—	607	1010	646	—	—	—										
1209	1041	—	—	—	—	—	érk.	Szécsány (148)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—										
—	—	—	—	—	—	—	érk.	—	—	—	—	—	—	—	810	—	—	—	—										

Oda										Nagykikinda—Karlova.										Vissza									
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	147.			Sz.-v.			Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Vissza													
I—III.	I—III.	I—III.	I—III.	I—III.	I—III.	4801	4803	4805	4807	4809	4811	I—III.	I—III.	I—III.	I—III.	I—III.	I—III.	I—III.											
645	1010	—	940	—	225	830	—	—	—	—	—	ind.	Budapest ny. p. u. (136)	—	—	—	—	—	—										
—	—	753	—	122	—	355	—	—	—	—	—	ind.	Temesvár-Józsefváros (136)	—	813	115710	630	—	715										
351	700	1100	230	713	428	—	—	—	—	—	—	ind.	Nagykikinda (136)	—	—	—	—	—	—										
414	722	1120	250	733	448	—	—	—	—	—	—	ind.	*Váalom	—	610	841	109	825	409										
430	737	1134	304	747	502	—	—	—	—	—	—	érk.	Karlova (146)	—	544	821	1243	805	349										
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ind.	—	—	526	806	1225	750	334										

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.